

MATERIAŁY I MISCELLANEA

Stanisław A. Sroka

LIST STUDENTA UNIWERSYTETU KRAKOWSKIEGO Z 1501 ROKU

Średniowieczna epistolografia studencka nie cieszy się zbytnio zainteresowaniem naukowym, pomimo istnienia w zbiorach bibliotek europejskich dużych kolekcji i zbiorów listów studenckich, przeważnie w postaci formularzy¹. Znacznie mniej zachowało się oryginalnych listów dawnych żaków. Szczególnie ubóstwo istnieje w tym zakresie w literaturze polskiej². Nie dziwi ono jednak, bowiem nie dotrwały do naszych czasów listy średniowieczne polskich scholarów³. Tym bardziej warto odnotować list studenta Uniwersytetu Krakow-

¹ Istnieje natomiast dosyć obfita literatura poświęcona średniowiecznej epistolografii w ogóle. Zob. m.in. G. Constable, *Letters and letters-collections*, Turnhout (Brepols) 1976 (Typologie des sources du Moyen Âge occidental, 17); J. Herald, *Die Interpretation mittelalterlicher Briefe zwischen historischem Befund und Medientheorie*, [w:] *Text–Bild–Schrift. Vermittlung von Information im Mittelalter*, hrsg. v. A. Laubinger, B. Gedderth, C. Dobrinski, München 2007, s. 101–126. Zob. także prace poruszające problematykę migracji studenckiej i relacji z rodzicami w świetle korespondencji: M. Beer, *Eltern und Kinder des späten Mittelalters in ihren Briefen. Familienleben in der Stadt des Spätmittelalters und der frühen Neuzeit mit besonderer Berücksichtigung Nürnbergs (1400–1550)*, Nürnberg 1990 (Nürnberger Werkstücke zur Stadt- und Landesgeschichte, 44); i d e m, *Migration, Kommunikation und Jugend. Studenten und Kaufmannslehre der Frühen Neuzeit in ihren Briefen*, „Archiv für Kulturgeschichte”, 88, 2006, s. 355–387. Za udostępnienie tej literatury dziękuję panu dr. Marcinowi Starzyńskiemu.

² W. Bukowski, *Polska korespondencja średniowieczna*, [w:] *Korespondencja żupnika krakowskiego Mikołaja Serafina z lat 1437–1459*, wyd. W. Bukowski, T. Płóciennik, A. Skolimowska, Kraków 2006, s. VI–XII.

³ M. Jeżeniecki, *Johannis Ursini epistulas sex*, „Eos”, 7, 1901, s. 220–234 drukuje m.in. list Jana Ursyna z Krakowa pisany do rodziców z prośbą o pomoc finansową. Nadmienia w nim, że zamierza ubiegać się o bakalaureat artium w Krakowie. Listy te jednak, jak udowodniła L. Winniczuk, nie są autorstwa Ursyna, ale są jedynie ćwiczeniami jakiegoś scholara wzorowanymi na dziele Jana Ursyna, *Modus epistolandi*. Zob. Jan Ursyn z Krakowa, *Modus epistolandi cum epistolis exemplaribus et orationibus annexis*, wyd. L. Winniczuk, Wrocław 1957, s. XIV. Zob. też L. Winniczuk, *Epistolografia. Łacińskie podręczniki epistolograficzne w Polsce XV–XVI wieku*, Warszawa 1953.

skiego z roku 1501, który napisał do swojego ojca. Ów student, Uriel Majtényi, pochodzący z Królestwa Węgierskiego, to – jak zobaczymy niżej – znana postać Kościoła węgierskiego w okresie wczesnonowożytnym, a mianowicie ostatni prepozyt premonstratensów w Turczy (słow. Turiec).

Z literatury europejskiej warto wspomnieć kilka prac, w których nie tylko podejmowano problematykę epistolografii studenckiej, ale edytowano także średniowieczne i wczesnonowożytne listy żaków. W roku 1907 P. S. Allen wydrukował kilkanaście listów z lat 1500–1530. Spośród nich na uwagę zasługuje szczególnie korespondencja pomiędzy Janem Amorbachem, drukarzem z Bazylei, a jego synem Brunonem, studiującym wtedy w Paryżu⁴. Listy te są niezwykle charakterystyczne dla ówczesnej korespondencji studenckiej, z której większość to listy studentów do rodziców z prośbą o pieniądze. Aby zilustrować specyfikę tej korespondencji, przyjrzyjmy się drobnemu jej wycinkowi. 23 czerwca 1507 r. Jan Amorbach skierował do syna list, w którym pisze, że nie może się nadziwić, co on robi, skoro wydaje tyle pieniędzy. Dokładnie wylicza, ile środków finansowych zabrał z domu przed wyruszeniem na studia. Podejrzewa swojego syna, że ten część pieniędzy pożyczył lub dał swojemu koledze, czego wyraźnie mu zabronił. Podenerwowany używa nawet wobec swojego syna wyrażenń dosyć nietypowych, pisząc mianowicie: „może sądzisz, że mam osła, który wypróżniając się z hukiem wybija mi pieniądze”⁵. Przypomina synowi, że ma na utrzymaniu nie tylko jego, ale także jego dwóch braci (Bazylego i Bonifacego) oraz siostrę. Określa wyraźnie, ile może mu dać w ciągu roku na jego paryskie studia (32 floreny reńskie), jeśli zaś ta suma mu nie odpowiada, to proponuje powrót do domu i żywienie przy jednym stole. Stwierdza wreszcie, że słyszał od wiarygodnych ludzi, że w Paryżu można przyzwoicie się utrzymać za niecałe 30 florenów reńskich i dla zmniejszenia kosztów utrzymania można wynajmować stancję w kilka osób i taką metodę proponuje też swojemu synowi. Na koniec listu Amorbach przesyła synowi pozdrowienia od jego matki. Na list ojca syn odpowiedział 16 października 1507 r.⁶ Utwierdza swojego rodzica w przekonaniu, że pieniądze wydał uczciwie. Prośbę o przesłanie dodatkowych środków uzasadnia zakupem książek z literatury greckiej, w której ostatnio, jak pisze, „się zanurzył”. Obiecuje nadto, że będzie się starał przeżyć za pieniądze, które otrzymuje⁷.

Najważniejszą dotychczas rozprawą poświęconą średniowiecznym listom studenckim jest praca Ch. H. Haskinsa stanowiąca pierwszy rozdział jego książki

⁴ P. S. Allen, *Some Letters of Masters and Scholars, 1500–1530*, „The English Historical Review”, 22, 1907, s. 740–754.

⁵ *Ibidem*, s. 743: „Putas fortassis quod sit mihi asinus qui egerens bombis suis mihi cudat pecunias”.

⁶ *Ibidem*, s. 743–744.

⁷ *Ibidem*, s. 744. Z podenerwowania albo ze zwykłej pomyłki Bruno wpisał na liście datę 10507!

*Studies in mediaeval culture*⁸. Autor swoje rozważania oparł na badaniach zachowanych formularzy i kolekcji listów w czterech europejskich archiwach: w Paryżu, Londynie, Oxfordzie i Monachium. Swoje ustalenia ilustruje licznymi cytatai z listów studentów. Generalnie większość przebadanych przez niego listów była pisana do rodziców, czasami tylko do braci czy wujków. Zdecydowana też większość zachowanej korespondencji to prośby o przysłanie pieniędzy. Studenci tłumaczyli swoim rodzicom, że życie w mieście, do którego przybyli, jest bardzo drogie⁹. Niektórym studentom, pomimo tak wysokich kosztów studiowania, nie chciało się jednak kończyć nauki. Pewien student w Bolonii studiował 28 lat i wciąż nie zamierzał zmierzać do końca swojej uniwersyteckiej przygody¹⁰. Zachowane listy studenckie, zdaniem Haskinsa, stanowią wciąż bardzo bogate i płodne pole do naukowej uprawy. Obrazują życie codzienne dawnego żaka, jego potrzeby intelektualne, materialne, wszelkiego rodzaju rozrywki (np. szachy), rozboje, a nawet przeżycia miłosne¹¹.

W 2005 r. Thomas Haye opublikował korespondencję Adriana de But z czasów jego pobytu na studiach w Paryżu w latach 1462–1464. Późniejszy znany kronikarz flamandzki otrzymywał sporo listów, które zachowały się do dzisiaj w Bibliotece Miejskiej w Brugii. Nie są to klasyczne listy studenckie pióra samego Adriana, lecz korespondencja kierowana do niego. Niemniej również ona daje okazałą dawkę informacji na temat życia średniowiecznych scholarów¹². W literaturze niderlandzkiej Ad Tervoort scharakteryzował życie średniowiecznych żaków studiujących na uniwersytetach włoskich w oparciu o ich listy¹³. Z czasów późniejszych, czyli z drugiej połowy XVI w. i z wieku XVII zachowała się bogata korespondencja studentów z Lewoczy i Koszyc¹⁴.

⁸ Ch. H. H a s k i n s, *The life of mediaeval students as illustrated by their letters*, [w:] *i d e m*, *Studies in mediaeval culture*, New York–London 1929, s. 1–35.

⁹ *Ibidem*, s. 10.

¹⁰ *Ibidem*, s. 19.

¹¹ *Ibidem*, s. 31. Haskins przywołuje list jednego ze studentów do swojej wybranki, którą ten zawsze tytułował *unica mea rosa*.

¹² T. H a y e, *Briefe aus der Studentenzeit. Die Pariser Korrespondenz des Adrian de But (1437–1488)*, „*Analecta Cisterciensia*”, 55, 2005, s. 269–299.

¹³ A. T e r v o o r t, *La dolce vita? Het Nederlandse studentenleven aan middeleeuwse Italiaanse universiteiten*, „*Madoc*”, 16, 2002, nr 2, s. 66–73. Zob. też *i d e m*, *The iter italicum and the Northern Netherlands. Dutch Students at Italian Universities and their Role in the Netherlands' Society (1426–1575)*, Florence 2000. Dziękuję prof. Arturowi Patkowi za skopiowanie artykułu badacza holenderskiego.

¹⁴ *Lőcsei stipendiások és literátusok. Külföldi tanulmányutak dokumentumai 1550–1699*, ed. T. Katona, M. Latzkovits, Szeged 1990 (Fontes Rerum Scholasticarum II/1); M. S i l l e r, „*Lasset sie nur ein wenig leiden, wenn sie nicht gelt haben, so studiren sie desto vleissiger!*” *Briefe von Leutschauer Studenten des 16. und 17. Jahrhunderts*, „*Südostdeutsches Archiv*”, 38–38, 1995–1996, s. 5–31; I. C a p r o s, *Students from Košice at foreign universities before and during the Reformation period in the town*, Budapest 2010 (praca doktorska obroniona na CEU dostępna na stronie: <http://www.etd.ceu.hu/2010/mpchai01.pdf> (dostęp 22.09.2011)). Zob. też dwa listy studenckie z XVI w. wydane przez R. Langa (*Zwei Studentenbriefe aus dem 16. Jahrhundert*, ed.

Publikowany niżej list studenta węgierskiego z 1501 r., napisany podczas pobytu na studiach w Krakowie, zachował się w oryginale w Węgierskim Archiwum Krajowym w Budapeszcie¹⁵. Autor listu, Uriel Majtényi¹⁶, pisał do swojego ojca Jana przebywającego na zamku Kamieniec z prośbą o przysłanie pieniędzy potrzebnych na pokrycie kosztów lekarza w wysokości 6 florenów. Syn informuje ojca, że właśnie dzięki trosce tegoż lekarza powrócił do zdrowia. Treść listu wskazuje na to, że Uriel o swojej chorobie informował rodzica już wcześniej (*notificavi*). Uriel, chcąc wpłynąć na decyzję ojca, posuwa się do małej groźby, pisząc, że jeśli nie otrzyma pieniędzy, to wówczas będzie zmuszony sprzedać cały swój dobytek. Cytuje w liście słowa lekarza, który mu groził, że jeśli nie ureguluje swojego długu, to wówczas sprawa wyładuje przed obliczem rektora. Zwraca się zatem do swojego ojca z błagalną prośbą o przesłanie pieniędzy, aby z powodu długu nie był zmuszony sprzedać swoich książek i innych rzeczy. List został napisany pośpiesznie (*rapte*) w budynku *collegium minus* ówczesnego Uniwersytetu. W trosce o bezpieczne dostarczenie pieniędzy (na które Uriel bardzo liczył) sugeruje ojcu, aby ewentualnie włożył je do listu, by nie zostały podmienione¹⁷.

List węgierskiego żaka jest bardzo charakterystyczny dla średniowiecznej epistolografii studenckiej. Pomimo to jest interesujący, bo został napisany w murach Uniwersytetu Krakowskiego. Listów zaś scholarów krakowskich z tej doby nie posiadamy wcale. Nie wiemy, jakie były skutki wysłania przez Uriela listu do ojca. W każdym razie jeszcze w tym samym roku 1501 Uriel opuścił mury krakowskiej wszechnicy bez uzyskania stopnia naukowego¹⁸ i przeniósł się na Uniwersytet Wiedeński¹⁹. Prześledźmy zatem, w skrócie, dalsze koleje losów naszego żaka. Są one w literaturze naukowej opracowane. Wspomnieć tu trzeba

R. Lang, „Mitteilungen der Gesellschaft für deutsche Erziehungs- und Schulgeschichte, 9, 1899, H. 4, s. 296–304).

¹⁵ Budapest, Węgierskie Archiwum Krajowe, DL 105898. Ponad wiek temu list ten został opublikowany w dyplomatariuszu rodziny Majtényi. Zob. *Emlékek a majhényi, kesselleőkeői és berencsi majtényi bárók és urak családí levéltárámból 1451–1728*, ed. I. Szerémi, Budapest 1897, s. 13 (pod błędną datą dzienną 29 stycznia 1501 zamiast 20 stycznia). Średniowieczny zasób Węgierskiego Archiwum Krajowego (do roku 1526) jest od wiosny 2011 r. dostępny także w postaci skanów dokumentów na stronach archiwum (www.mol.gov.hu).

¹⁶ Uriel wpisał się na Uniwersytet Krakowski w semestrze zimowym 1499 r., uiszczając zaledwie 4 grosze, czyli połowę obowiązującej taksy. *Metryka Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1400–1508*, wyd. A. Gašiorowski, T. Jurek, I. Skierska, przy współpracy R. Grzesika, t. 1, Kraków 2004, s. 560 (99h/422).

¹⁷ Zob. Aneks.

¹⁸ *Najstarsza Księga promocji Wydziału Sztuk Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1402–1541*, wyd. A. Gašiorowski, T. Jurek, I. Skierska, Warszawa 2011.

¹⁹ *Die Matrikel der Universität Wien*, t. 2 (1451–1518), ed. W. Szaivert, F. Gall, Graz–Wien–Köln 1967, s. 299 (wpis na studia 13 października).

przede wszystkim artykuł Vendelína Jankoviča²⁰. Oprócz tego niektóre aspekty biografii Uriela zostały zasygnalizowane w pracach J. Szerémiego i J. Ernyeya²¹, Eleméra Mályusza²² i Martina Zborovjana²³. Krótkiego biogramu Uriel doczekał się także w *Słowackim słowniku biograficznym*²⁴.

Podczas studiów wiedeńskich Uriel szybko uzyskał godność bakałarza teologii, bo już w 1502 r.²⁵ Wtedy też zapewne został wyświęcony na księdza. Nie obrał jednakże zrazu drogi kariery duchownej. Został zatrudniony w kancelarii królewskiej jako notariusz²⁶. Na czele kancelarii stał wówczas arcybiskup ostrzyhomski Tomasz Bakócz, jedna z największych osobowości w dziejach węgierskiego Kościoła. Po krótkim pobycie na dworze królewskim Uriel został w 1504 r. prepozytem klasztoru premonstratensów w Turczy, zastępując na tej godności swojego krewnego, Svorada Majtényiego, który wtenczas zrzekł się prepozytury²⁷. Przed nowym prepozytem stanęło przede wszystkim poważne zadanie przeprowadzenia reform w konwencie w dobie daleko posuniętego upadku moralności nie tylko w zakonie premonstratensów, ale też w innych zgromadzeniach²⁸. Osobą odpowiedzialną za reformy w zakonie premonstratensów w ówczesnym Królestwie Węgierskim, z polecenia kapituły generalnej, był arcybiskup Tomasz Bakócz²⁹. Nadto konwent w Turczy, wraz z kilkoma innymi konwentami tej reguły, pełnił dosyć ważną rolę w Królestwie Węgierskim jako

²⁰ V. Jankovič, *Uriel Majthényi (cca 1480–1546)*, „Biografické štúdie”, 15, 1988, s. 127–133.

²¹ J. Szerémi, J. Ernyey, *Majthényiak és a Felvidék. Történelmi és genealogiai tanulmány*, t. 1, Budapest 1912, s. 639.

²² E. Mályusz, *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*, Budapest 1971, s. 220, 230–231.

²³ M. Zborovjan, *Obnovenie turčianskeho konventu ako hodnoverného miesta v roku 1615 a písomnosti župana Františka V. Révaia v jeho archíve*, [w:] *Rod Révai v slovenských dejinách*, red. M. Kovačka, E. Augustínová, M. Mačuha, Martin 2010, s. 189–208.

²⁴ *Slovenský biografický slovník*, t. 4, Martin 1990, s. 38. Zob. też hasło poświęcone rodzinie Majtényi w: I. Nagy, *Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal*, t. 7, Pest 1860, s. 256 n.

²⁵ *Magyarországi tanulók külföldön*, t. 4: *A bécsi egyetem magyar nemzetének anyakönyve 1433-tól 1630-ig*, ed. K. Schrauf, Budapest 1902, s. 154: „1502 sub procuracia magistri Gasparii de Sancta Anna licenciati in theologia: item dominus Uriel de Mathte, dedit den. 9”. Brak wzmianek o Urielu w wydawnictwie: *Die Akten der Theologischen Fakultät der Universität Wien*, hrsg. von P. Uiblein, Bd. 1–2, Wien 1978.

²⁶ V. Jankovič, *op. cit.*, s. 129. Jako notariusza w kancelarii Władysława II Jagiellończyka nie wymienia go I. Fógel, *Quomodo rex Wladislaus II. cancellariae eius de rebus litterariis meriti sin in Hungaria*, Budapestini 1911.

²⁷ J. Beňko, *Starý Turiec*, Martin 1996, s. 226.

²⁸ O kryzysie w zakonie augustianów na Węgrzech w tej dobie zob. S. A. Sroka, *Das Augustinerkloster in Bardejov im Mittelalter*, „Analecta Augustiniana”, 74, 2011, s. 78–79.

²⁹ V. Jankovič, *op. cit.*, s. 129.

tw. miejsce wiary publicznej (*locum credible*), czyli swego rodzaju urząd notarialny³⁰.

W 1510 r. Uriel Majtényi udał się do Saint Quentin we Francji na posiedzenie kapituły generalnej zakonu premonstratensów. Towarzyszył mu świeżo obrany prepozytem w Ipolyság (słow. Šahy) Ferenc Fegyverneki³¹. Podczas posiedzenia kapituły podjęto konkretne zalecenia w sprawie poprawienia kondycji moralnej węgierskich premonstratensów. Powołano głównego wizytatora, w osobie Fegyvernekiego, który miał za zadanie odwiedzić wszystkie prepozytury i zalecić przeprowadzenie reform. Do pomocy dodano mu dwóch doradców, jednym z nich został nasz Uriel³². Nie wiemy jednakże, jakie dokładnie kroki podjął Majtényi w celu uzdrowienia sytuacji w swoim konwencie³³.

Bitwa pod Mohaczem w 1526 r. i śmierć króla Ludwika z dynastii Jagiellonów oznaczała dla Węgier nie tylko koniec średniowiecznej państwowości, ale również początek zmagania o węgierską koronę. Po klęsce doszło do rywalizacji dwóch stronnictw: szlacheckiego, którego kandydatem do korony był Jan Zapolya, szwagier Zygmunta Starego, oraz magnackiego, na którego czele stał palatyn Stefan Batory. Stronnictwo to wysuwało kandydaturę Ferdynanda Habsburga. Zapolya został wybrany na króla Węgier przez szlachtę 10 listopada 1526 r. i ukoronowany następnego dnia w Stołecznym Białogrodzie przez biskupa Nitry Stefana Podmanickiego. Również Ferdynand doczekał się królewskiej korony. 16 grudnia został ukoronowany w Pozsony (dzisiejsza Bratysława). W państwie rządzonym przez dwóch królów musiało dojść do wojny domowej. W tej rywalizacji rodzina Majtényich poparła Habsburga, w wyniku czego

³⁰ W XV w. na obszarze Królestwa Węgier było 39 takich miejsc, wśród nich 15 kapituł katedralnych, 10 kolegiackich i 14 konwentów zakonnych (8 benedyktyńskich, 5 premonstratenskich i jeden joannitów). Zob. L. S o l y m o s i, *Die glaubwürdigen Orte (loca credibilia) Ungarns im 14.–15. Jahrhundert*, „Archiv für Diplomatik”, 55, 2009, s. 175–190.

³¹ E. M á l y u s z, *op. cit.*, s. 230; V. J a n k o v i č, *op. cit.*, s. 130.

³² *Acta et Decreta Capitulum Generalium Ordinis Praemonstratensis*, vol. 2 (1501–1530), ed. J. B. Valvekens, K. Dolista, „Analecta Praemonstratensia”, 46, 1970, s. 138: „Item, super supplicatione facta per venerabile nostrum Urielem, praepositum Turoch, legatum ex parte praepositorum et praelatorum circariae Hungariae, annuendo eius petitioni regis Hungariae; capitulum remittit eisdem praepositis omnes tallias, seu contributiones cessas et debitas usque ad praesens capitulum inclusive”; K. D o l i s t a, *Materialia ad reformationem circariae Hungariae ineunte saeculo XVI*, „Analecta Praemonstratensia”, 55, 1979, s. 214–225 (tutaj m.in. list opata zakonu premonstratensów pisany w Saint Quentin 10 maja 1510 r., skierowany do cirkarii węgierskiej tego zakonu); E. M á l y u s z, *op. cit.*, s. 230; V. J a n k o v i č, *op. cit.*, s. 130. Dziękuję Ojcu Hermanowi Janssensowi z zakonu premonstratensów w Belgii za życzliwe udostępnienie mi powyższych danych bibliograficznych.

³³ Na posiedzeniu kapituły generalnej w 1515 r. uporządkowano strukturę organizacyjną węgierskich premonstratensów. Zorganizowano trzy główne prepozytury (*paternitates*): w Ipolyság (słow. Šahy), której podlegało 7 klasztorów; w Jászó (słow. Jasov), do której należało 5 klasztorów oraz w Csorna, do której przynależało również 7 klasztorów. Zob. *Acta et Decreta Capitulum Generalium*, vol. 2, „Analecta Praemonstratensia”, 47, 1971, s. 216–218.

Jan Zapolya w 1529 r. skonfiskował im majątki wokół Starego Zamku (nieдалеко Żyliny). W konsekwencji Uriel uszedł na Morawy. W tym czasie klasztor premonstratensów znajdował się w rękach zwolenników Zapolyi, Mikołaja i Piotra Kostków, którzy doprowadzili go do materialnej ruiny³⁴. W latach 30. XVI w. klasztor przechodził z rąk do rąk. Wpierw został odebrany Kostce przez Jana Catzianera, jednego z dowódców cesarza Ferdynanda, potem zaś znalazł się w rękach Ferenc Révaya. Ten ostatni zawarł ugodę z Urielem, który po powrocie z Moraw osiadł w majątku ojca, w Kamieńcu. W 1535 r. ustalono, że Uriel będzie otrzymywał rocznie 300 florenów³⁵. Nie udało mu się jednak wrócić do prepozytury, zmarł bowiem pod koniec 1546 r.³⁶

* * *

Dziękuję prof. Tomaszowi Jurkowi za skołacjonowanie ze mną publikowanego listu, natomiast dr. Krzysztofowi Pawłowskiemu za konsultację filologiczną.

A N E K S

Kraków, 20 stycznia 1501

Or.: *Budapest, Węgierskie Archiwum Krajowe, DL 105898. Papier: 201 × 119 mm, zachowany w dobrym stanie. Ślad po odcisniętej w zielonym wosku pieczęci. In dorso: Egre(gio) domino Johanni in castro Kemenech vitam degenti, patri^a suo carissimo.*

Egregie domine et genitor mihi piissime! Hiis me ex bonitate suni^b Iovis et ex favore / medici pristinae sanitati restitutum esse scitote, quam sanitatem vobis / et omnibus vestris peroptarem. Notificavi v. e. me tenere unico doctori / sex f(lorinos) ab eo receptos in infirmitate gravissima, quos, si quamplurimum v. e. non remiserit, cogar omnes res meas venundare. Habeo v(ero?)^c quam plurimas avisaciones ab eo dicendo: „O Uriel, ego ostendi opus misericordie tanquam in filio. Vide, quit agis de die in diem. Promitt(o), non libenter faciam, sed cogor

³⁴ V. Jankovič, *op. cit.*, s. 130; S. A. Sroka, *Spor Petra Kmitu s Bardejovom 1527–1530*, „Studia historica Tyrnaviensia”, 13, 2011, s. 243–251.

³⁵ *Egyháztörténeti emlékek a magyarországi hitújítás korából*, t. 3, ed. V. Bunyitay, Budapest 1907, s. 315–316; V. Jankovič, *op. cit.*, s. 130; M. Zborovjan, *op. cit.*, s. 191.

³⁶ V. Jankovič, *op. cit.*, s. 131. Uriel Majtényi był wielkim miłośnikiem humanizmu. Posiadał w swojej bibliotece m.in. drukowany egzemplarz dzieł Petrarki wydany w Bazylei w 1496 r., zob. *Slovenský biografický slovník*, t. 4, s. 38.

te in conspectum rectoris universitatis citare ob eas causas". Domine et pater egregie, oro et peroro, si quando filius vobis voluptati fuit, ut ei subvenire veletis, si ferecritis, oro, facite quamprimum, ne libris et aliis rebus priver. Vale domine et pater egregie et valitudinem tuam cura. Rapt(e) [ex e]dibus minoris colegii feria quarta ipso die Fabiani et Sebastiani anno Domini 1501.

Postquam mitet v. e. paternitas,
oro literis ocludite, ne f(loreni) mutentur.

Vriel Mayt(e)n(sis) studen(s) Cra(coviensis)
obediens in omnibus.

^a *Poprawione z: Patrio.*

^b *Tak or. zamiast summi.*

^c *Odczyt niepewny, można też czytać n, a może to tylko pomyłkowo postawiona i nieskreślona litera.*